

Nr 5.

Ankom till Riksdagens kansli den den 27 februari 1913 kl. 3 e. m.

*Andra kammarens andra tillfälliga utskotts utlåtande nr 5,
i anledning av väckt motion om skrivelse till Kungl.
Maj:t angående fortsatt förbud mot import av begagnade
tomsäckar m. m.*

I en inom Andra kammaren väckt, till dess andra tillfälliga utskott hänvisad motion, nr 158, hava herrar *Ekerot, Olsson* i Tyllered, *Henrikson* i Heberg, *Persson* i Tofta och *Ifvarsson* hemställt, att Riksdagen ville besluta i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att det förbud mot import av begagnade tomsäckar, som förra året utfärdades, måtte fortfarande bliva gällande samt att fodermedel ej må importeras i andra begagnade tomsäckar än sådana, som under kontroll blivit från vårt land utsända.

I fråga om motiveringen tillåter sig utskottet att hänvisa till motionen.

Genom nådig kungörelse den 19 mars 1912, vilken fortfarande är i *Utskottets utlåtande.* gällande kraft, har Kungl. Maj:t föreskrivit, dels att från land eller del därav, som förklarats smittat av smittosam mul- och klövsjuka, fodermedel icke få införas i säckar, som förut varit begagnade, dels ock att, därest från land eller landsdel, som ovan nämnts, införsel av fodermedel sker i järnvägsvagn, fodermedlen skola åtföljas av intyg därom, att järnvägsvagnen omedelbart före fodermedlens inlastande blivit av därtill av behörig myndighet förordnad person desinficerad.

Sedan kungl. medicinalstyrelsen därefter i underdånigt utlåtande den 21 mars 1912, under anförande, att styrelsen hölle före, att mul- och klövsjukans smittämne kunde bliva genom gamla tomsäckar infört till landet, hemställt om utfärdande snarast möjligt av förbud för införsel till riket av dylika säckar från land eller del därav, som förklarats smittat av smittosam mul- och klövsjuka, utfärdades samma dag nådig kungörelse,

Bihang till Riksdagens protokoll 1913. 13 saml. 2 avd. 5 häft. (Nr 5.)

varigenom förordnades, att införsel från land eller del därav, som förklarats smittat av smittosam mul- och klövsjuka, av begagnade tomsäckar skulle tillsvidare vara förbjuden.

Sistnämnda bestämmelse har i oförändrad form varit gällande till den 21 januari 1913, under vilken dag Kungl. Maj:t, efter av kungl. medicinalstyrelsen i underdånig skrivelse den 13 i samma månad därom gjord hemställan, i utfärdad kungörelse förordnat, att det i kungörelsen den 21 mars 1912 stadgade förbud mot införsel av begagnade tomsäckar skall tills vidare gälla endast beträffande införsel av säckar från Frankrike, Spanien, Italien och Ryssland.

Under den tid, det genom kungörelsen den 21 mars 1912 stadgade förbudet varit gällande, har detsamma visat sig synnerligen svårt att upprätthålla. På en tid av föga mer än nio månader hava från olika affärsmän och industriidkare inom landet till Kungl. Maj:t inkommit över 100 ansökningar om dispens från förbudet, för vilka ansökningar åberopats sådana skäl, att Kungl. Maj:t i de flesta fall funnit sig böra bifalla ansökningarna med eller utan föreskrift om vidtagande av vissa försiktighetsåtgärder. Vid genomläsandet av dessa ansökningar finner man, att det här gäller en fråga av betydande vikt för landets handel och industri. Ansökningarna hava sålunda avsett import av tomsäckspartier om ända till 100,000 stycken på en gång, avsedda till emballage för de mest olikartade varor, såsom superfosfat, cement, kol, kaolin, murbruk, trådrullar, risskal, läderavfall, marmormjöl, bark, gummiavfall, garn, fältspatmjöl, borax, zinkoxid, majs, buteljer och flaskor m. m. Och detta icke blott för varornas försändning inom landet utan ock i stor utsträckning för export. Betydelsen av importen av begagnade tomsäckar framgår även därav, att enligt den officiella statistiken under vart och ett av åren 1909—1911 sådana säckar importerats till ett värde av i medeltal 746,412 kronor.

Vad särskilt de svenska gödningsämnesfabrikerna angår, är tillgången till begagnade tomsäckar nästan ett livsvillkor för dem. Dessa fabriker försålde tillsammans under år 1912 i runt tal 1,300,000 säckar gödningsämnen inom landet och 600,000 säckar för export. Deras årliga förbrukning av tomsäckar uppgår sålunda till omkring 2,000,000 stycken. Då skillnaden i pris mellan begagnade säckar och nya sådana av den hållfasthet, som erfordras för förvarande och transport av gödningsämnen, enligt lämnade upplysningar uppgår till i genomsnitt 30 öre per säck, skulle, därest gödningsämnesfabrikerna vore hänvisade till att uteslutande begagna nya tomsäckar, detta för dem betyda en årlig utgiftsökning av omkring 600,000 kronor. Vad detta skulle betyda torde lätt kunna inses.

Då fabrikerna säkerligen icke själva kunna bära denna utgiftsökning utan till största delen måste lägga densamma på varan, skulle den för närvarande stigande exporten av gödningsämnen med ens hämmas. Vid export spelar nämligen redan en ökning av priset med några öre per säck en betydande roll och nedsätter de svenska fabrikernas konkurrensförmåga på den utländska marknaden. Vid försäljningen inom landet skulle det ökade priset på varan komma att drabba konsumenterna, det vill säga lantbrukarna. Då dessa förut bestämt motsatt sig de upprepade framställningar, som gjorts om tull å begagnade tomsäckar just av den anledning att priset å gödningsämnen härigenom skulle komma att fördyras, torde det ännu mer ligga i deras intresse att icke åtgärder vidtagas, som helt omöjliggöra gödningsämnesfabrikernas import av begagnade tomsäckar. Häremot skulle man möjligen vilja invända, att den utländska konkurrensen i allt fall skulle hålla priset nere och att ett importförbud för begagnade tomsäckar icke skulle utöva någon inverkan å priset på utländska gödningsämnen, men, oavsett att man vid ett dylikt resonemang icke tager någon hänsyn till konsekvensen av att en inhemsk industri av betydande omfattning skulle förkvävas, kan det uppenbarligen icke tillåtas, att utländska fabriker, vilka liksom de svenska för närvarande försända sina varor uteslutande i begagnade tomsäckar, fortfarande skulle vid import hit till landet få begagna sig av sådana säckar, under det att detta vore förbjudet för de inhemska fabrikerna, utan förbudet måste givas en sådan omfattning, att även import av gödningsämnen i förut begagnade tomsäckar förhindras. Den förutsatta smittofaran är ju nämligen i bägge fallen lika stor. Även de utländska fabrikerna skulle sålunda tvingas att begagna nya säckar, varigenom en prisförhöjning skulle framkallas även å den utländska varan.

Motionärerna synas emellertid hålla före, att landets jordbrukare villigt skulle underkasta sig den prisförhöjning å för dem nödvändiga varor, som ett förbud mot införsel av begagnade tomsäckar skulle medföra, då de härigenom vunne ökad trygghet mot spridningen av smittosamma kreatursjukdomar. Oavsett att detta kan dragas i tvivelsmål, kan dock denna fråga icke avgöras endast med hänsyn till jordbrukarnas önskemål och till jordbruksnäringen, utan hänsyn måste tagas även till andra av den föreliggande frågan berörda näringars berättigade intressen. Av det ovan sagda torde framgå, att en mångfald näringar tillskyndas synnerligt men av förbud mot import av begagnade tomsäckar och, såsom jämväl ovan framhållits, har det med iakttagande av billighet och rättvisa gentemot dessa näringar visat sig synnerligen svårt att upprätthålla ens det partiella för-

bud, som under sistlidet är varit gällande, än mindre skulle ett absolut förbud kunna, åtminstone under någon längre tid, upprätthållas, helst ett sådant förbud för att göras fullt effektivt borde omfatta jämväl import av alla slags varor i begagnade tomsäckar. Utskottet vill i detta sammanhang framhålla, att smittofaran beträffande särskilt de säckar, som användas i den svenska superfosfatindustrien, torde vara ytterst ringa. Dessa säckar utgöras av sådana, som med ris, vete och dylikt ankomma till huvudsakligen engelska hamnar, framförallt London. Här tömmes varan direkt från fartyget i vid sidan liggande läktare, under det tomsäckarna samtidigt uppsamlas i andra läktare. Sedermera lagas säckarna och förpackas i balar för att direkt exporteras. Dessa säckar lära aldrig komma i beröring med ladugårdar eller kreatur. Det torde vidare förtjäna påpekas, att det säkerligen är hart när omöjligt för tullmyndigheterna att utöva tillräcklig kontroll över att säckar, i vilka varor införas, icke förut blivit begagnade. Det vill emellertid synas, som om motionärerna syftade till ett absolut förbud, då i motionen talas om, att man borde »fortsätta på den inslagna vägen.» Motionärerna åtnöja sig dock för närvarande med att yrka, att det förbud mot import av begagnade tomsäckar, som förra året utfärdades, måtte fortfarande bliva gällande. Såsom ovan återgivits har detta förbud endast omfattat import av begagnade tomsäckar från land eller landsdel, som förklarats smittat av smittosam mul- och klövsjuka. Kungl. medicinalstyrelsen, på vars tillskyndan detta förbud tillkommit, har emellertid ansett, att numera någon större fara för spridande av nämnda kreaturssjukdomar till vårt land icke föreligger beträffande andra länder än Frankrike, Spanien, Italien och Ryssland, vadan importförbudet inskränkts till att för närvarande endast omfatta dessa länder. Någon anledning för Riksdagen att begära att förbudet nu skall utsträckas till andra länder förefinnes enligt utskottets förmenande alls icke. Vad motionärerna anfört om, att tomsäckar från Ryssland kunna införas över Finland och från Frankrike över Belgien eller andra länder, gäller ju även, därest det förra året utfärdade förbudet beträffande tomsäckar i allmänhet skulle tillämpas i sin fulla utsträckning. Endast ett totalförbud kan förekomma dylika eventualiteter, men därom hava icke ens motionärerna framställt yrkande.

Vad angår motionärernas hemställan om att fodermedel ej må importeras i andra begagnade tomsäckar än sådana, som under kontroll blivit från vårt land utsända, så gäller, såsom förut påvisats, fortfarande den bestämmelsen, att fodermedel ej få importeras från smittad ort i andra än nya säckar. I fråga om sådana varor innebär sålunda motionärernas förslag en lindring i det avseendet, att förutom nya även från Sverige under kontroll

utförda tomsäckar skulle få begagnas. En dylik lindring, mot vilken utskottet i övrigt icke finner något att erinra, torde dock icke vara av den betydelse, att för densammans erhållande någon åtgärd från Riksdagens sida påkallas, helst det är tveklaktigt, om med hänsyn till de med kontrollen och utsändandet förenade kostnaderna någon nämnvärd fördel skulle vinnas. Däremot innebär motionärernas förslag en skärpning därutinnan, att även från icke smittat land fodermedel ej skulle få införas uti andra än nya eller från Sverige under kontroll utförda begagnade säckar.

Det må villigt medgivas, att i fråga om emballage för fodermedel vida strängare bestämmelser kunna vara påkallade än beträffande emballage för andra varor, emedan i fråga om emballage för fodermedel en direkt fara för smittas överförande till kreatursbesättningarna kan förefinnas, men då även enligt den uppfattning, motionärerna synas hysa, förbudet mot införsel av fodermedel i begagnade säckar från *smittad* ort visat sig tillräckligt verksamt, så att den mest fruktade kreaturssjukdomen, mul- och klövsjukan, upphört, torde det icke vara skäl att utan vidare erfarenhet göra det ytterligare intrång i handeln med fodermedel, som en utsträckning av förbudet till icke smittade orter skulle innebära. Det torde för övrigt böra påpekas, att en sådan skärpning icke innebär fullt betryggande garantier. Intet hindrar nämligen att fodermedel, som inkommit löst i fartygslast, av importören emballeras i begagnade tomsäckar, vilka han importerat och om vilkas ursprung man saknar kännedom. Trots detta håller utskottet dock före, att förbudet mot import av fodermedel i begagnade tomsäckar från smittad ort är synnerligen välbetänkt och bör upprätthållas. Då, såsom förut omförmälts, detta förbud fortfarande är gällande, torde något uttalande från Riksdagens sida om önskvärdheten av förbudets upprätthållande ej påfordras.

På grund av vad sålunda anförts, får utskottet hemställa,

att herr Ekerots m. fl. förevarande motion ej måtte till någon Andra kammarens åtgärd föranleda.

Stockholm den 27 februari 1913.

På utskottets vägnar:

M. ENDERSTEDT.